

І.Р. Поліщук, к.е.н., доц.

М.Л. Колеснікова, студ.

Житомирський державний технологічний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИБУТКУ ТА НАПРЯМИ ЙОГО РОЗПОДІЛУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

Досліджено підходи до класифікації прибутку. Запропоновано класифікацію прибутку для цілей бухгалтерського обліку. Систематизовано основні напрями розподілу прибутку відповідно до установчих документів підприємств.

Ключові слова: *прибуток, класифікація прибутку, розподіл прибутку, стратегія.*

Постановка проблеми. Отримання прибутку є головною метою здійснення будь-якої господарської діяльності, основою подальшого розвитку, науково-технічного вдосконалення, покращення матеріального становища самих працівників, власників, розширення діяльності та мірилом визначення платоспроможності підприємства, а також джерелом здійснення інвестицій. Крім того, від величини прибутку певною мірою залежить добробут кожної країни, оскільки зі збільшенням цього показника збільшуються надходження до бюджету у вигляді податків, що дасть змогу здійснювати витрачання коштів на охорону здоров'я, модернізацію промисловості, розв'язання екологічних проблем, здійснення виплат соціально незахищених верств населення та інші нагальні потреби суспільства.

Для визначення напрямів розподілу прибутку необхідно, насамперед, розмежувати його види, що зумовлює зосередження уваги на класифікації прибутку в бухгалтерському обліку. Дані Державної служби статистики України свідчать, що у 2011 р. кількість підприємств, які отримали прибуток, складала 51,7 % від загальної кількості, а величина прибутку – 33882,8 млн. грн., тоді як у 2013 р. прибуткові підприємства становили 53,7 % від загальної кількості, а розмір прибутку – 34868,4 млн. грн. [16]. Тобто збільшилася потреба у

ВІСН © І.Р. Поліщук, М.Л. Колеснікова, 2014

тому постає питання про ефективне використання (розподіл) прибутку відповідно до розробленої стратегії розвитку та етапу життєвого циклу підприємства, забезпечення можливості виконання зобов'язань перед державою, постачальниками та іншими суб'єктами

господарювання, в тому числі і перед власниками. Вважаємо за доцільне дослідити ступінь розкриття розподілу прибутку в установчих документах підприємств України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням класифікації та розподілу прибутку займалися такі вчені та науковці, як: І.А. Бланк [1, С. 43–50], О.М. Вікнянська [2], А.Г. Загородній [4, С. 714–719], К.Т. Кривенко [5, С. 129–134], І.А. Панченко [12, С. 238], Н.М. Ткаченко [14, С. 718–723], Н.В. Чебанова [15].

Однак незважаючи на значні напрацювання з проблематики, що вивчається зазначеними вище вченими, відсутній єдиний підхід до класифікації прибутку для цілей бухгалтерського обліку. Потребує уточнення перелік основних напрямів розподілу прибутку відповідно до потреб господарської діяльності підприємства і стратегії його розвитку.

Мета дослідження – визначити можливість та доцільність практичного застосування існуючої класифікації прибутку, а також встановити основні напрями розподілу прибутку відповідно до установчих документів підприємств.

Викладення основного матеріалу. Наявність дискусійних положень в частині виокремлення складових прибутку за різними класифікаційними ознаками ускладнює надання аналітичної бухгалтерської інформації для ефективного його розподілу.

Для того щоб правильно відобразити наслідки операцій з розподілу прибутку для будь-якого підприємства, потрібно ідентифікувати наявні види прибутку та класифікувати їх, оскільки залежно від виду відрізняється відображення у звітності.

Класифікація – система розподілу предметів, явищ або понять на класи, групи тощо за спільними ознаками, властивостями [17, С. 258].

Залежно від методів розрахунку, видів діяльності, від результатів деяких операцій Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку регламентовано різновиди прибутку.

Так, Н(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» регламентовано такі види прибутку – валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, прибуток від припиненої діяльності після оподаткування, чистий прибуток, чистий прибуток на одну просту акцію, скоригований чистий прибуток на одну просту акцію [8]; П(с)БО 17 «Податок на прибуток» – обліковий прибуток, податковий прибуток [9]; П(с)БО 22 «Вплив інфляції» – прибуток від впливу інфляції на монетарні статті, скоригований чистий прибуток на одну просту акцію [10]; П(с)БО 24 «Прибуток на

акцію» – скоригований чистий прибуток, чистий прибуток на одну просту акцію, скоригований чистий прибуток на одну просту акцію [11].

Проте варто зазначити, що деякі види прибутку є певною мірою тотожними. Наприклад, обліковий прибуток та прибуток до оподаткування, податковий прибуток та чистий прибуток. Взагалі виділяють такі види прибутку, як скоригований чистий прибуток на одну просту акцію, чистий прибуток на одну просту акцію, прибуток до оподаткування, чистий прибуток.

Валовий прибуток визначається як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю від реалізації продукції. Згідно з П(с)БО 16 «Витрати», собівартість, яка складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат [6].

Згідно із Наказом Міністерства фінансів «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

«Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування» містить прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації. Величина податку на прибуток визначається згідно із П(с)БО 17 «Податок на прибуток» [7].

Прибуток до оподаткування містить суму прибутку від операційної діяльності, доходу від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі, інші витрати. Детальний склад кожної групи наведений у П(с)БО 15 «Доходи».

Проте звичайно потрібно звертати увагу на склад витрат, доходів згідно з Податковим кодексом України та враховувати розбіжності.

А.О. Гавриш зазначає, що бухгалтерський прибуток – різниця між валовими доходами та валовими (явними) витратами. До явних витрат належать грошові платежі на користь постачальників сировини, матеріалів, транспортних послуг, тобто особам, які не мають відношення до даного підприємства.

Економічний прибуток за вирахованням амортизації враховує плату за використання як боргового, так і власного капіталу [3].

Наявність дискусійних положень в частині виокремлення складових прибутку за різними класифікаційними ознаками ускладнює надання аналітичної бухгалтерської інформації про напрями його використання.

Для того щоб правильно відобразити операції з прибутком для будь-якого підприємства, потрібно ідентифікувати наявні його різновиди та класифікувати їх, оскільки залежно від виду відрізняється відображення у звітності.

Групування основних видів прибутку, запропонованих різними авторами, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація прибутку, запропонована дослідниками*

№ з/п	Вид прибутку	Визначені класифікаційні ознаки авторів						
		Бланк І.А. [1, С. 43-50]	Кривенко К.Т. [5, С. 129-134]	Загородній А.Г. [4, С. 714-719]	Чебанова Н.В. [15]	Ткаченко Н.М. [14, С. 718-723]	Панченко І.А. [12, С. 238]	Вікнянська О.М. [2]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Бухгалтерський	ВО	–	БО	–	–	–	МВ
2	Економічний	ВО	БО	БО	–	–	–	МВ
3	Прибуток від звичайної діяльності	ДП	–	БО	–	ДП	ДП	ДП
4	Прибуток від надзвичайних подій	ДП	–	РФ	ДП	ДП	ДП	ДП
5	Прибуток від реалізації продукції	ВГ О	–	ВО	–	–	–	–
6	Прибуток від позареалізаційних операцій	ВГ О	–	ВО	–	–	–	–

7	Прибуток операційної діяльності від	ОВ Д	–	ДП	–	БО	ДП	ДП ДЖФ
8	Прибуток інвестиційної діяльності від	ОВ Д	–	ДП	–	–	ДП	ДП
9	Прибуток фінансової діяльності від	ОВ Д	–	ДП	ДП	БО	ДП	ДП ДЖФ
10	Маржинальний	СЕ	–	СЕ	–	–	СЕ	–
11	Балансовий (валовий)	СЕ	БО	СЕ	–	БО	СЕ	ПР
12	Чистий	СЕ	БО	СЕ	–	БО	СЕ	ПР

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13	Оподаткована податком його частина	ОП	–	ОП	–	–	ОП	–
14	Неоподаткована податком його частина	ОП	–	ОП	–	–	ОП	–
15	Номинальний	ІС	–	–	–	–	ІС	МО
16	Реальний	ІС	–	–	–	–	ІС	МО
17	Прибуток попереднього періоду	ПФ	–	ПФ	–	–	–	–
18	Прибуток звітного періоду	ПФ	–	ПФ	–	–	–	–
19	Прибуток планового періоду	ПФ	–	ПФ	–	–	–	–
20	Капіталізований	ХВ	–	ХВ	–	–	ХВ	–
21	Спожитий	ХВ	–	ХВ	–	–	ХВ	–
22	Нерозподілений	СВ	–	ХВ	–	–	СВ	–
23	Розподілений	СВ	–	ХВ	–	–	СВ	–
24	Позитивний	ЗКР	–	ЗКР	–	–	–	–
25	Негативний	ЗКР	–	ЗКР	–	–	–	–
26	Біржовий	–	–	БО	–	–	–	–
27	Прибуток від іншої операційної діяльності	–	–	БО	ДП	–	–	–

28	Прибуток від контролю	–	–	БО	–	–	–	–
29	Прибуток від поглинання	–	–	БО	–	–	–	–
30	Прибуток від реалізації майна	–	–	ВО	–	–	–	–
31	Прибуток від страхових операцій	–	–	БО	–	–	–	–
32	Втрачений	–	–	БО	–	–	–	–

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
33	Емісійний	–	–	БО	–	–	–	–
34	Засновницький	–	–	БО	–	–	–	ДЖФ
35	Заявлений	–	–	БО	–	–	–	–
36	Курсовий	–	–	БО	–	–	–	–
37	Прибуток на одну акцію	–	–	БО	–	–	–	–
38	Нереалізований	–	–	БО	–	–	–	–
39	Обліковий	–	–	БО	–	–	–	–
40	Паперовий	–	–	БО	–	–	–	–
41	Пасивний	–	–	БО	–	–	–	–
42	Питомий	–	–	БО	–	–	–	–
43	Реінвестований	–	–	БО	–	–	–	–
44	Санаційний	–	–	БО	–	–	–	–
45	Спекулятивний	–	–	БО	–	–	–	–
46	Фінансовий	–	–	БО	–	–	–	–
47	Регулярний	–	–	РФ	–	–	–	–
48	Прибуток від іншої звичайної діяльності	–	–	–	ДП	БО	–	ДЖФ
49	Прибуток від основної діяльності	–	–	–	ДП	БО	–	–
50	Прибуток групи підприємств	–	–	–	–	–	РФ П	–
51	Прибуток, суб'єкта господарювання, що входить у групу підприємств	–	–	–	–	–	РФ П	–

52	Прибуток структурного підрозділу (філії, представництва)	-	-	-	-	-	РФ П	-
53	Прибуток, не скоригований на величину наслідків ризиків в господарській діяльності	-	-	-	-	-	ВР	-

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
54	Прибуток, скоригований на величину наслідків ризиків у господарській діяльності	-	-	-	-	-	ВР	-
55	Загальний прибуток	-	-	-	-	-	-	ПР
56	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	-	-	-	-	-	-	ПР
57	Прибуток як об'єкт оподаткування	-	-	-	-	-	-	МВ
58	Прибуток, отриманий в Україні	-	-	-	-	-	-	КО
59	Прибуток, отриманий за межами країни	-	-	-	-	-	-	КО
60	Нормальний	-	БО	-	-	-	-	-

*Примітки:

ВО – за характером відображення в обліку

ДП – за характером діяльності підприємства

ВГО – за основними видами господарських операцій

ОВД – за основними видами діяльності

СЕ – за складом елементів

БО – без ознаки

РФ – за регулярністю формування

РФП – за рівнем формування прибутку

ВР – залежно від впливу на величину прибутку ризиків в господарській діяльності

ПР – за порядком розрахунку

ДЖФ – за джерелами формування

ОП – за характером оподаткування прибутку	МО – за методикою оцінки
ІС – за інфляційною складовою	МВ – залежно від мети визначення
ПФ – за періодом формування	КО – за країною отримання
ХВ – за характером використання	
СВ – за ступенем використання	
ЗКР – за значенням кінцевого результату	

Проаналізувавши погляди різних авторів щодо виділення класифікаційних груп прибутку, варто зазначити, що найбільш повторюваними видами є: валовий прибуток, чистий прибуток, прибуток від надзвичайної діяльності, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від звичайної діяльності, економічний, розподілений, бухгалтерський, номінальний, реальний.

Варто зазначити, що крім законодавчо встановлених видів, кожний із авторів намагався доповнити перелік новими видами, що ускладнює процес ведення бухгалтерського обліку.

Звичайно, оскільки немає однозначності в трактуванні сутності прибутку, методики його визначення, то постає проблема виділення основних класифікаційних ознак, груп. Лише сім авторів виділили 60 видів прибутку за 19 ознаками. В.І. Бланк, А.Г. Загородній, І.А. Панченко, О.М. Вікнянська групують прибуток від фінансової, інвестиційної, операційної діяльності за такими ознаками, як: основні види діяльності, характер діяльності підприємства, джерела формування, які є тотожними. Крім того, О.М. Вікнянська, В.І. Бланк та А.Г. Загородній пропонують об'єднувати балансний та чистий прибуток, а також оподатковану податком частину прибутку та неоподатковану за такими ознаками, як характер оподаткування та порядок розрахунку.

Хоча розрахунок чистого прибутку містить у собі визначення неоподаткованого прибутку та коригування його на податок на прибуток, тобто можливим є їх укрупнення. А.Г. Загородній взагалі пропонує види прибутку без певної класифікаційної ознаки (прибуток від контролю та поглинання, санаційний, спекулятивний, емісійний тощо).

На нашу думку, наявність різних видів прибутку пов'язана із потребою надання інформації різним користувачам.

Наприклад: власник потребує інформацію про загальну величину чистого прибутку для визначення ефективності функціонування та подальшого розширення діяльності, суми прибутку від окремих видів діяльності; для податкових органів важливим є правильність нарахування та сплати оподаткованої частини прибутку; для самих акціонерів

важливим є сума чистого та розподіленого прибутку для визначення суми дивідендів до виплати; для працівників підприємства також цінною є інформація про стабільність та прибутковість підприємства для забезпечення виплати заробітної плати (чистий, розподілений прибуток).

А.О. Гавриш [3] виокремлює капіталізований та спожитий, нерозподілений та розподілений прибуток.

Хоча, на нашу думку, вони певною мірою є схожими, оскільки як розподілений, так і спожитий прибуток використовується на виплату дивідендів, формування фондів, а частина, яка залишається у вигляді розподіленого та капіталізованого прибутку, використовується для розширення діяльності підприємства.

На основі систематизації результатів дослідження запропоновано за основними ознаками таку класифікацію прибутку для цілей бухгалтерського обліку (табл. 2).

Таблиця 2

Систематизація підходів авторів до виділення класифікаційних ознак та видів прибутку для цілей бухгалтерського обліку

№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид прибутку
1	2	3
1	Залежно від видів діяльності	Від звичайної діяльності
		Від операційної діяльності
		Від фінансової діяльності
		Від інвестиційної діяльності
		Від надзвичайної діяльності
2	Залежно від методики розрахунку	Валовий (балансовий) прибуток
		Маржинальний прибуток
		Прибуток до оподаткування
		Чистий прибуток
3	Залежно від цілей визначення	Бухгалтерський прибуток
		Економічний прибуток
4	За врахуванням інфляційних чинників	Реальний прибуток
		Номинальний прибуток
<i>Закінчення табл. 2</i>		
1	2	3
5	За періодом формування	Прибуток, отриманий у попередньому періоді

		Прибуток, отриманий у звітному періоді
		Запланований (бажаний) прибуток
б	За ступенем завершеності розподілу	Нерозподілений прибуток
		Розподілений прибуток

Запропонована класифікація відокремлює ті ознаки, що ідентифікують прибуток саме для цілей бухгалтерського обліку (в межах підсистем фінансового, управлінського обліку та податкових розрахунків).

Отримавши певну величину прибутку досить важливим для кожного підприємства є визначення основних напрямів його використання, оскільки саме від цих рішень залежить майбутній розвиток підприємства, можливість бути впевненим у здатності суб'єкта господарювання бути стійким до економічних, політичних, соціальних та інших змін.

Звичайно, кожне підприємство крім традиційного формування різних фондів (поповнення статутного, резервного фонду), збільшення величини додаткового капіталу використовує прибуток для своїх внутрішніх потреб, для свого розвитку.

Проаналізувавши зміст установчих документів та Наказів про облікову політику 45 підприємств України, що займаються різними видами економічної діяльності (ПАТ Київська кондитерська фабрика «Рошен», ПАТ Кондитерська фабрика «А.В.К.» м. Мукачеве, ПАТ Львівська кондитерська фабрика «Світоч», ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика», ПАТ Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен», ПАТ «Полтавакондитер», ПАТ «Долинський хлібзавод», ПАТ «Овруцький хлібзавод», ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат», ПАТ «Роменська кондитерська фабрика», ПАТ «Олександрійський хлібзавод», ПАТ «Комсомольський хлібзавод», ПАТ «Кіровоградський хлібзавод», ПАТ «Новоград-Волинський хлібзавод», ПАТ «Київхліб», ПАТ Кондитерська фабрика «А.В.К.», м. Донецьк, ПАТ Маріупольська кондитерська фабрика «Рошен», ПАТ «Харківська бісквітна фабрика», ПАТ «Кіровоградський хлібзавод», ПАТ «Херсонський маслозавод», ПАТ «Конотопський хлібокомбінат», ПАТ «Запорізький хлібокомбінат №1», ПАТ Київський завод шампанських вин «Столичний», ПАТ «Оболонь», ЗАТ «Львівський лікєро-горілчаний завод», ПАТ «Кременчуцький лікєро-горілчаний завод», ПАТ «Бердичівський завод безалкогольних напоїв», ПАТ «Могилів-Подільський консервний завод»,

ПАТ «Овруцький молочноконсервний комбінат», ПАТ «Сімферопольський консервний завод ім. С.М. Кірова», ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування», ПАТ Металургійний комбінат «Азовсталь», ПАТ «Донецький металургійний завод», ВАТ Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь», ПАТ «Єнакіївський металургійний завод», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ПАТ «Центральний гірничозбагачувальний комбінат», ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод», ПАТ «Азовмаш», ПАТ «Слов'янський машинобудівний завод», ПАТ Холдингова компанія «Київмійськбуд», ДП «Рівненський експертно-технічний центр Держгірпромнагляду України», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПАТ «Кримтютюн», ПАТ «Севастопольський морський завод») [13], встановлено особливості регламентування розподілу прибутку на рівні підприємства.

Варто зазначити, що основними напрямками використання прибутку є: виплата дивідендів акціонерам (98 % підприємств); формування резервного капіталу (73 % підприємств) – для покриття невідшкодованих збитків від стихійного лиха, виплати дивідендів за привілейованими акціями тощо.

На 18 % досліджених підприємств передбачено використання прибутку для сплати податків і зборів (за рахунок прибутку покриваються суми штрафів і пені за порушення нормативних актів про охорону праці, навколишнього середовища, податкового законодавства тощо). На 29 % підприємств передбачено напрям розподілу прибутку – розвиток виробництва (освоєння нових технологічних ліній, здійснення природоохоронних заходів, вдосконалення технологій і організації виробничого процесу тощо).

На 9 % досліджених підприємств діють соціальні програми і створюються фонди матеріального заохочення працівників. Під час спрямування прибутку на соціальний розвиток фінансуються витрати на будівництво житла, а також проведення культурно-масових і оздоровчих заходів для працівників підприємства тощо. За рахунок коштів, відрахованих від прибутку на матеріальне заохочення, виплачується винагорода працівникам за підсумками роботи за рік та інші виплати згідно з колективним договором, що діє на підприємстві, що дозволить підвищити продуктивність праці, а отже буде першим кроком до підвищення ефективності бізнес-процесів.

Однак залишається спірним питання бухгалтерського відображення використання прибутку для сплати податків і зборів,

адже дана операція безпосередньо не пов'язана з рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», а призводить до збільшення витрат підприємства, і тому зменшує фінансовий результат (прибуток).

Під час формування стратегії підприємства для забезпечення безперервності його розвитку, слід передбачити в статуті такі напрями розподілу прибутку: виплата дивідендів, формування резервного капіталу, покриття збитків, сплата податків і зборів, розвиток виробництва, соціальний розвиток, створення фондів матеріального заохочення працівників.

В Наказі про облікову політику необхідно встановлювати пропорції між виплатами, які здійснюються за рахунок прибутку, зокрема між виплатами дивідендів, відрахуваннями до резервного капіталу і фондами розвитку підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В ході дослідження класифікації прибутку та основних напрямів його розподілу можна зробити такі висновки:

1. Відсутність єдиного підходу до класифікації прибутку унеможливує точне визначення об'єктів бухгалтерського обліку. Проведений аналіз існуючих підходів до класифікації (19 класифікаційних ознак та 60 видів прибутку) дав змогу уточнити основні його види, а також обґрунтувати класифікаційні ознаки (залежно від видів діяльності, залежно від методики розрахунку, залежно від цілей визначення, за врахуванням інфляційних чинників, за періодом формування, за ступенем завершеності розподілу), що дозволяє відображати в обліку напрями розподілу прибутку, передбачені чинним законодавством та установчими документами. Застосування запропонованої класифікації для організації бухгалтерського обліку та здійснення контролю операцій з формування та розподілу прибутку сприяє підвищенню аналітичності бухгалтерської інформації про фінансові результати від різних видів діяльності.

2. Основними напрямками розподілу прибутку на досліджених підприємствах є: виплата дивідендів; формування резервного капіталу, який в подальшому використовується для покриття збитків, погашення заборгованості у разі ліквідації; накопичення нерозподіленого прибутку; направлення частини прибутку на розвиток Товариства, в тому числі на розвиток виробництва (технічне переоснащення, модернізацію виробництва, ремонт приміщень, капітальне будівництво, придбання обладнання), сплату податків, зборів, передбачених чинним законодавством, погашення заборгованості

відсотків за кредитами (позиками). На деяких підприємствах створюються фонди матеріального заохочення працівників.

Вважаємо за доцільне у статуті та Наказі про облікову політику регламентувати такі виплати, які здійснюються за рахунок прибутку: виплата дивідендів, формування резервного капіталу, покриття збитків, сплата податків і зборів, розвиток виробництва, соціальний розвиток, створення фондів матеріального заохочення працівників.

3. Перспективами подальших досліджень є аналіз існуючих методичних підходів до обліку розподілу чистого прибутку відповідно до різних стратегій розвитку підприємства з метою оцінки їх можливостей задовольняти інформаційні потреби користувачів.

Список використаної літератури:

1. *Бланк И.А.* Управление прибылью / *И.А. Бланк.* – 2-ге изд., разш. и доп. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2002. – 752 с.
2. *Вікнянська О.М.* Прибуток як узагальнений показник господарсько-фінансової діяльності підприємства / *О.М. Вікнянська* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Economics/10_80657.doc.htm.
3. *Гавриш А.О.* Класифікація прибутку як основа управління фінансовими результатами підприємств / *А.О. Гавриш* // Науковий вісник НУБіП України / Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2012. – Вип. 169 (2) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nvnu_eamb/2012_169_2/12kao.pdf.
4. *Загородній А.Г.* Фінансово-економічний словник / *А.Г. Загородній., Г.Л. Вознюк.* – К. : Знання, 2007. – 1072 с.
5. *Кривенко К.Т.* Політична економія : навч. посібник / *К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв* ; за ред. д.е.н., проф. К.Т. Кривенка. – К. : КНЕУ, 2003. – 508 с.
6. Наказ «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» 16 «Витрати» № 318 від 31.12.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
7. Наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» №433 від 28.03.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

- http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536.
8. Наказ про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
  9. Наказ про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: за станом на 09 серп. 2013 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.
  10. Наказ про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»: за станом на 09 серп. 2013 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.
  11. Наказ про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»: за станом на 09 серп. 2013 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01>.
  12. *Панченко І.А.* Класифікація прибутку для цілей бухгалтерського обліку, аналізу та контролю: критичний аналіз існуючих підходів / *І.А. Панченко* // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : зб. наук. праць. – Вип. 1 (22). – Житомир : ЖДТУ, 2012. – С. 224–236.
  13. Регулярна інформація емітентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://smida.gov.ua/db/emitent/reports/xml>.
  14. *Ткаченко Н.М.* Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / *Н.М. Ткаченко* . – 5-те вид., допов. і перероб. – К. : Алерта, 2011. – 976 с.
  15. *Чебанова Н.В.* Фінансовий облік : підручник / *Н.В. Чебанова, Т.І. Єфіменко*. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 704 с.
  16. Чистий прибуток (збиток) великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності за січень-вересень 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  17. *Яременко В.В.* Новий тлумачний словник української мови. – у чотирьох томах / *В.В. Яременко, О.М. Сліпушко*. – Т. 2. – К. : Видавництво «Аконіт», 2000. – 911 с.

ПОЛЩУК Ірина Романівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аналізу за видами економічної діяльності Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

- обліково-аналітичне забезпечення прогнозування розміру корпоративних прав учасників;
- методологія стратегічного аналізу;
- обліково-аналітичне забезпечення калькулювання продукції.

КОЛЕСНИКОВА Марина Леонідівна – студентка 4 курсу напряму підготовки «Облік і аудит» Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

- методика бухгалтерського обліку формування та розподілу прибутку;
- методика внутрішнього контролю формування та використання прибутку.

Стаття надійшла до редакції 13.03.2014